

Ministerul Educației, Culturii și Cercetării al Republicii Moldova

Centrul de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

"Aprob"

Directorul Centrului de Excelență în

Educație Artistică Ștefan Neaga,

Dr. Gheorghe Perju,

Curriculumul modular

S.02.O.036 Corul Ansamblu etnofolcloric II

Specialitatea: 21510 Canto

Calificarea: 265213 Artist vocalist

Chișinău 2017

Curriculumul a fost elaborat în cadrul Proiectului EuropeAid/133700/C/SER/MD/12
"Asistență tehnică pentru domeniul învățământ și formare profesională
în Republica Moldova",
implementat cu suportul financiar al Uniunii Europene

Autori:

Valeria Diaconu, profesor, grad didactic superior, CEEA Ștefan Neaga

Oleg Constantinov, Maestru în Arte, profesor, grad didactic unu, CEEA Ștefan Neaga

Viorica Țicu-Cheptănar, profesor, grad didactic unu, CEEA Ștefan Neaga

Aprobat:

Consiliul metodic-stiințific al Centrului de Excelență în Educație Artistică Ștefan Neaga

„14 octombrie” 2017

Gheorghe Perju
Gheorghe Perju, Director

Recenzenți:

1. Onisim Cazacu, profesor, grad didactic superior, CEEA Ștefan Neaga
2. Iana Manoila, profesor, grad didactic unu, CEEA Ștefan Neaga

Adresa Curriculumului în internet:

Portalul național în învățământul profesional tehnic

<http://www.ipt.md/ro/produse-educationale>

Cuprins

I. Preliminarii	4
II. Motivația, utilitatea disciplinei pentru dezvoltarea profesională.....	4
III. Competențele profesionale specifice modulului	5
IV. Administrarea modulului	6
V. Unitățile de învățare	6
VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare	6
VII. Studiu individual ghidat de profesor.....	7
VIII. Lucrările practice recomandate	7
IX. Sugestii metodologice	8
X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale	9
XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii	9
XII. Resursele didactice recomandate elevilor	9

I. Preliminarii

Statutul Curriculumului. Curriculumul modular *Corul. Ansamblu etnofolcloric II* este un document normativ pentru pregătirea specialiștilor în domeniul de educație *Artă*, la specialitatea *Canto* inclus în Planul de studii pentru învățământul profesional tehnic post-secundar. Prin acest curriculum se intenționează optimizarea și eficientizarea sistemului de pregătire artistică de specialitate a viitorilor interpreți, care să permită evaluarea competențelor dobândite de către elevi. De asemenea, prin această ofertă educațională este posibilă conturarea traseelor individuale de evoluție profesională a absolvenților, prin adaptarea repertoriului și a modalităților de abordare a acestuia la particularitățile intelectuale și afective ale elevilor. Curriculumul pentru disciplina *Corul. Ansamblu etnofolcloric II*, ca abordare metodică și de conținut, constituie o verigă importantă în pregătirea profesională a viitorilor interpreți vocaliști.

Funcțiile Curriculumului:

- Act normativ al procesului de predare, învățare, evaluare și certificare în contextul unei pedagogii axate pe competențe;
- Reper pentru proiectarea didactică și desfășurarea procesului educațional din perspectiva unei pedagogii axate pe competențe;
- Competență de bază pentru elaborarea manualelor tipărite, manualelor electronice, ghidurilor metodologice, testelor de evaluare.

Beneficiarii Curriculumului:

- Profesorii din instituțiile de învățământ profesional tehnic post-secundar;
- Autorii de manuale și ghiduri metodologice;
- Elevii care își fac studiile la specialitatea *Canto*;
- Membrii comisiilor de identificare, evaluare și recunoaștere a rezultatelor învățării dobândite în contexte non-formale și informale.

Scopul: Acest curriculum reprezintă pentru profesor un instrument de lucru care permite deplasarea accentului de pe acumulările sterile de cunoștințe pe utilizarea lor în practica interpretativă, de pe caracterul informativ al pregătirii de specialitate, pe cel formativ, aplicativ, centrând procesul didactic pe elev și pe opțiunile sale. Acestea reprezintă un rezultat al întregului demers didactic cu specific artistic, la care elevul participă.

Curriculumul dat oferă instruirea de specialitate a elevilor, ca mijloc de orientare a acestora spre trasee ulterioare de pregătire superioară și ca posibilitate de atingere a unui nivel superior de performanță în domeniu. Mai mult ca atât, utilizarea repertoriului pregătit va servi ca mijloc pentru atingerea competențelor și a formării elevilor pentru interpretarea în ansamblu ca element indispensabil realizării personalității unui artist în devenire.

II. Motivația, utilitatea modulului pentru dezvoltarea profesională

Parcursul acestei discipline va dezvolta competențe privind arta dirijorală și interpretarea corală. Disciplina dată îmbină armonios un șir de competențe dobândite pe parcurs. Repertoriul este un mijloc de realizare a competențelor. Parcursul acestui constituie un obiectiv important în realizarea progresului elevilor în învățare, progres evident prin urmărirea competențelor demonstrate de aceștia.

Arta corală este cel mai democratic gen muzical. În țările occidentale corul are o importanță foarte mare în viața culturală a societății. Corul ajută la echilibrarea morală a individului, parte a societății moderne. Dezvoltă și sporește dragostea față de lucrul în echipă. Cunoaștem exemple, unde grație frecvenței sporite în colectivul coral, dispăre antagonismul social.

Actuala structură a curriculumului vizează o abordare flexibilă a demersului didactic, a căilor, a metodelor și a mijloacelor adecvate individualității elevului. Chiar dacă nu toți absolvenții acestei specialități vor deveni interpreți vocaliști pe viitor, complexitatea curriculumului favorizează educarea personalităților puternice de mâine, a calităților de conducători, a liderilor, care ulterior vor putea deveni manageri, dirijori, actori, cântăreți etc.

Interpretarea corală/în grup realizează o integritate dintre fiecare participant al corului/ansamblului cu întregul colectiv, fiind una din modalitățile cele mai eficiente de formare a spiritului de lucru în echipă. Participarea elevului în structura formației corale/vocale contribuie la conștientizarea apartenenței la grup, la disciplinarea și la socializarea acestuia. Totodată, trecerea de la studiul în grup mic (partiție) la interpretarea în ansamblu complet în concerte, determină dezvoltarea la elev a capacității de autocontrol (emoții, stări, sentimente), a capacității de memorizare și de concentrare până la încheierea activității.

Varietatea tematică a repertoriului abordat oferă coriștilor posibilitatea de a se familiariza cu trăsăturile stilistice caracteristice lucrărilor studiate, într-o abordare interdisciplinară (teoria muzicii, literatura muzicală universală, armonia etc.). Fondul de cultură muzicală, modalitățile de lucru specifice, face din disciplina dată o activitate prin care elevul își lărgeste orizontul cultural și conștientizează rolul său ca parte dintr-un grup. Totodată, activitatea de interpretare corală sporește posibilitatea de a activa ulterior într-o zonă a socialului la care accesul este rezervat unei anumite categorii, și anume aceleia de corist/interpret într-o formație profesionistă.

Practica ne demonstrează oportunitatea însușirii profesiei de vocalist în cadrul instituțiilor din veriga medie a învățământului artistic mediu de specialitate. În vederea realizării pe deplin a progresului în învățare, disciplinei *Corul. Ansamblu etnofolcloric II*, îi este necesar și studiul suplimentar, pe lângă orele alocate prin planul cadru, în vederea pregătirii pentru concerte și a obținerii performanței. Profesorul are posibilitatea ca, în funcție de repertoriul propus, să constituie o diversitate de tipuri de formații corale; important trebuie să fie faptul că fiecare elev trebuie să beneficieze de pregătirea corală atât pentru îmbogățirea culturii sale de specialitate, cât și pentru dezvoltarea culturii vocale.

III. Competențele profesionale specifice modului

- CS1. Adaptarea elementelor de limbaj muzical în contextul interpretării demersului muzical.
- CS2. Utilizarea elementelor de structură muzicală în momentul interpretării vocale: frazare, respectarea metro-ritmică, echilibrul sonor.
- CS3. Emisia corectă a vocalelor în contextul cuvintelor utilizate în diverse hașuri;
- CS4. Transferarea cunoștințelor și a tehnicilor de interpretare corală în contextul situațiilor specifice.
- CS5. Solfegierea creațiilor corale/vocale cu utilizarea respirației diafragmal-costală și omogenizarea registrelor în momentul emisiei vocale.

IV. Administrarea modului

Semestrul	Numărul de ore			Modalitatea de evaluare	Numărul de credite	
	Total	Contact direct				Lucrul individual
		Prelegeri	Practică/ Seminar			
II	60	---	45	15	Examen	2

V. Unitățile de învățare

Unități de competență	Unități de conținut	Abilități
1. Elementele limbajului muzical		
UC1. Adaptarea elementelor limbajului muzical în procesul interpretării corale/vocale; -tonalitate; -ritm; -metru.	1.1 Exerciții de acordaj modale; 1.2 Exerciții de acordaj ritmice; 1.3 Însușirea particularităților de intonare în modul major și minor natural.	A1. Impostarea sunetului în ansamblu cu colegul din dreapta-stânga A2. Respectarea metrului și ritmului în fragmentele descifrate; A3. Intonarea/reproducerea fragmentelor muzicale în modul major și minor natural.
2. Elementele structurii muzicale		
UC2. Familiarizarea cu elemente de structură muzicală: -motivul; -tema; -fraza.	2.1 Familiarizarea cu particularitățile frazării muzicale; 2.2 Intonarea și formarea deprinderilor de frazare; 2.3 Respectarea echilibrului sonor și a ansamblului coral în cadrul frazării: <i>una-două voci</i> .	A4. Recunoașterea temelor în demersul muzical; A5. Consolidarea deprinderilor de ansamblu în procesul interpretării în unison și două voci; A6. Susținerea metro-ritmului în procesul de interpretare corală/vocală.
3. Emisia vocală a silabelor		
UC3. Familiarizarea cu procedeele de impostare a vocalelor: i, e, a, o, u.	3.1 Tehnici și procedee ce contribuie la impostarea corectă a vocalelor: i, e, a, o, u; 3.2 Asimilarea/însușirea particularităților de impostare corectă a sunetelor în procesul interpretării fragmentelor corale/pieselor corale de dificultate redusă. 3.3 Familiarizarea cu procedee de conducere a sunetelor în frazele muzicale în modalitatea de articulare <i>legato, non legato</i> , în tempouri moderate.	A7. Impostarea vocalelor: i, e, a, o, u în contextul demersului muzical; A8. Impostarea vocalelor în contextul cuvântului și a frazei muzicale; A9. Conducerea sunetului în modalitatea de aplicare <i>legato, non legato</i> , în tempouri moderate; A10. Prelucrarea vocală a frazei muzicale în modalitatea de articulare <i>legato, non legato</i> cu aplicarea impostării corecte a sunetului.

VI. Repartizarea orientativă a orelor pe unități de învățare

Nr. crt.	Unități de învățare	Numărul de ore			
		Total	Contact direct		Lucrul individual
			Prelegeri	Practică/ Seminar	
1.	<i>Elementele limbajului muzical</i>	20	---	10	10
2.	<i>Elementele structurii muzicale</i>	20	---	10	10
3.	<i>Emisia vocală a silabelor</i>	20	---	10	10
	Total	60	---	30	30

VII. Studiu individual ghidat de profesor

Materii pentru studiul individual	Produse de elaborat	Modalități de evaluare	Termeni de realizare
1. Elementele limbajului muzical			
Repertoriul de program	1.1 Respectarea metrului și ritmului în fragmentele exersate individual; 1.2 Intonarea/reproducerea fragmentelor muzicale în modul major și minor natural.	1.1 Asistare 1.2 Verificare	Săptămâna 1-6
2. Elementele structurii muzicale			
Repertoriul de program	2.1 Intonarea și formarea deprinderilor de frazare în timpul exersării; 2.3 Respectarea echilibrului sonor și a ansamblului coral/vocal în cadrul frazării: <i>o voce și două voci</i> .	2.1 Asistare 2.2 Verificare	Săptămâna 7-15
3. Emisia vocală a silabelor			
Repertoriul de program	3.1 Utilizarea tehnicilor și procedeele ce contribuie la impostarea corectă a vocalelor: i, e, a, o, u; 3.2 Conducerea sunetului în modalitatea de aplicare <i>legato</i> , <i>non legato</i> , în tempouri medii.	3.1 Asistare 3.2 Verificare	Săptămâna 2-7

VIII. Lucrările practice recomandate

- Pregătirea unui program artistic pentru Balul Bobocilor;

Elevii pregătesc din timp un program artistic pentru evenimentul anual Balul Bobocilor, unde din propria inițiativă aleg creații, repetă, prezintă în cadrul evenimentului programul pregătit. Profesorul ascultă acest program pentru a preveni unele neglijențe.

- Pregătirea unui program pascal și prezentarea la ședința cu părinții;
- Vizionarea unui spectacol de muzică populară *live*;
- Proiect pe suport de hârtie sau PowerPoint despre un artist de muzică populară cu renume național sau internațional.

Câteva exemple din repertoriul recomandat pentru Cor:

- Creații din patrimoniu național: 5-6 lucrări;

- Creații corale din repertoriul sacru: 3-4 lucrări;
- Din muzica universală: 5-6 lucrări;
- Creații din repertoriul contemporan, negro spiritual, prelucrate și aranjate pentru cor mixt: 3-4 lucrări.

*Câteva exemple din repertoriul recomandat pentru **Ansamblu etnofolcloric**:*

- Cântece pascale;
- Cântece ritmate;
- Cântece lirice (de dragoste);
- Cântece doinite, de leagăn.

IX. Sugestii metodologice

Pregătirea elevilor pentru acest tip de activitate – interpretare în grup, se desfășoară prin diferite exerciții de tehnică vocală. Aceasta reprezintă primul pas și etapa inițială în procesul de formare a vocii corale. Acest proces se desfășoară obligatoriu prin exerciții de respirație, emisie, vocalize, prin exerciții pentru educarea auzului în ansamblu astfel încât o voce (individuală sau în cadrul unei partiții) să se integreze în ansamblul de voci ce alcătuiesc formația corală. Această activitate va fi prezentă la fiecare oră, dar și în cadrul studiului individual.

Repertoriul anual trebuie să cuprindă lucrări diverse ca tematică, stil și modalitate de interpretare:

- „a cappella”, cu acompaniament instrumental sau pian;
- cu tematică religioasă și laică;
- din toate epocile stilistice – de la Renaștere la creația contemporană;
- din creația națională și universală;
- din folclorul românesc și internațional;
- din creația de divertisment – muzică ușoară, jazz, gospel, negro spiritual, rock, musical etc.

În același timp, repertoriul disciplinei date va cuprinde un fragment dintr-o lucrare vocal-simfonică sau de operă, cu: soliști, cor, orchestră (oratorii, misse, cantate, concerte corale, scene din opere, suite populare, suite-concert etc.). Se pot aborda lucrări integrale sau fragmente. Repertoriul propus în prezentul curriculum cuprinde piese accesibile nivelului de pregătire mediu de specialitate, dar și lucrări de o dificultate sporită, ce se impun a fi studiate pe toată durata anului școlar – cum sunt lucrările vocal-simfonice, în vederea susținerii unor concerte ocazionale și nu numai.

Iată câteva din activitățile specifice cu caracter didactic/artistic și cultural, care pot face parte din programul unei formații corale la nivel mediu de specialitate:

- Sărbători naționale;
- Concerte tematice, serate de creație, activități pe ateliere pedagogice;
- Concerte, festivaluri, concursuri;
- Prezențe de protocol/diplomatice.

Totodată, scopul cel mai important al acestui studiu rămâne a fi desfășurarea examenului de absolvire: elevii absolvenți dirigează cu formația corală de studiu un program artistic variat (stilistic și de caracter). Programul este pregătit pe tot parcursul anului de studii. Absolvenții încearcă să lucreze pentru început cu o partiție corală, apoi cu corul unit. Examenul se susține în una din sălile de concert din instituție sau

din oraș, în formă de concert. Fiecare absolvent prezintă o creație *a cappella* și o creație *cu acompaniament*, diferite ca gen, stil și epocă.

Sugestiile metodologice sunt oferite ca sprijin pentru cadrul didactic și se referă la detalii privind: conținutul învățării, diverse metode de instruire, activități și procedee didactice, recomandări cu privire la abordarea repertoriului, precum și sugestii privind evaluarea continuă și sumativă în scopul orientării cadrului didactic în procesul de predare-învățare a acestei discipline.

X. Sugestii de evaluare a competențelor profesionale

Pornind de la caracterul practic al activităților specifice *Corul. Ansamblu etnofolcloric II*, în evaluarea elevilor se va apela cu predilecție la observarea continuă și sistematică a acestora, atât în cadrul partiției, cât și al colectivului. Se folosesc inclusiv formele de evaluare sumativă, o trambalare spre manifestările artistice colective – concerte, întruniri de creație, saloane muzicale, clase de măiestrie, festivaluri, concursuri.

La evaluarea finală-examen, elevul se prezintă cu întreg repertoriul studiat în decursul semestrului. Evaluarea se va efectua conform criteriilor de mai jos:

Criterii de evaluare:	Metode de evaluare:
• Interpretarea reușită a programului; • Redarea justă a stilului și genului creațiilor prezentate; • Gradul de implicare în materie; • Ținuta scenică (autocontrolul); • Costumul popular/ținuta vestimentară; • Cunoștințe temeinice din domeniul interpretării corale; • Abilitățile profesionale (intonația impecabilă, emisia vocală corectă, exteriorizarea afectivă a mesajului artistic).	• Autoevaluarea; • Observația sistematică; • Evaluarea individuală; • Testarea semestrială.

XI. Resursele necesare pentru desfășurarea procesului de studii

- ✓ Sală spațioasă asamblată cu practicabile, pupitre și scaune câte un loc pentru fiecare elev;
- ✓ Pereți îmbrăcați cu pânză pentru izolarea sunetului;
- ✓ Material didactic – literatură de specialitate: manuale, manuscrise, clavire, partituri;
- ✓ Instrument muzical principal – pian;
- ✓ Instrumente muzicale auxiliare: cobză, vioară, clopoței, trianglu, tobe, maracas ș.a. – la necesitate.

XII. Resursele didactice recomandate elevilor

Nr. crt.	Denumirea resursei	Locul în care poate fi consultată/ accesată/ procurată resursa	Numărul de exemplare disponibile
1.	Cesnokov P. <i>Corul și conducerea lui</i> . Muzgiz, 1952. 221 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	10
2.	Bogdanovschi E., Popescu I. <i>Îndrumări practice pentru Dirijorul de cor</i> . Chișinău: Editura de Stat a Moldovei, 1957. 93 p	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	3
3.	Dmitrievskii G. A. <i>Teoria corului și conducerea corului</i> . Muzgiz, 1948. 105 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	3

4.	Botez D. D. <i>Tratat de cânt și dirijat coral</i> . Vol. I-II. București: Editura muzicală, 1982.	Internet Biblioteca personală	
5.	Biblioteca maestrului de cor	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	Toate edițiile
6.	Biblioteca maestrului de cor-student	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	Toate edițiile
7.	Gîscă Nicolae. <i>Arta dirijorală</i> . Chișinău: Hiperion, 1992. 251 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	3
8.	Blajinu Dumitru. <i>Ce mi-i drag mie pe lume</i> . Chișinău: Literatura Artistică, 1984. 232 p	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	3
9.	Ceaicovschi-Mereșanu Gleb. <i>Leru-i ler</i> . Chișinău: Literatura Artistică, 1986. 286 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	2
10.	Blajinu Dumitru. <i>Alină, dorule, alină</i> . Cântece și melodii populare din Moldova și Bucovina. Chișinău: Grafema Libris, 2008. 325 p.	Biblioteca CEEA „Ștefan Neaga”	2